

Regeling erkenning leerbedrijven SBB

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur van SBB op 13 juni 2024 en conform lid 6 van artikel 1.5.3 van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) goedgekeurd door de Minister van OCW op 21 juni 2024.

Artikel 1. Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

1. **SBB**: het bestuur van de samenwerkingsorganisatie beroepsonderwijs bedrijfsleven zoals bedoeld in artikel 1.5.1 van de Wet Educatie en beroepsonderwijs (WEB).
2. **Leerbedrijf**: het bedrijf dat of de organisatie die op grond van deze regeling bevoegd is om de beroepspraktijkvorming (bpv) te verzorgen.
3. **Praktijkopleiding**: een door het leerbedrijf aangewezen persoon, die belast is met de begeleiding van de student binnen het leerbedrijf.
4. **Regeling**: regeling erkenning leerbedrijven opgesteld ingevolge artikel 1.5.3 lid 1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) en artikel 2.64 van het Uitvoeringsbesluit van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO 2020).
5. **Student**: mbo-student in de zin van onderwijsdeelnemer als bedoeld in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB), vmbo-, vso- en pro-leerling in de zin van leerling als bedoeld in de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO 2020).
6. **Onderwijsinstelling**: school voor mbo, vmbo, pro of vso.

Artikel 2. Doel

Uitsluitend bedrijven en organisaties in binnen- en buitenland die voldoen aan de bepalingen in deze regeling en die door SBB als zodanig zijn erkend, zijn bevoegd om op te treden als leerbedrijf¹.

Artikel 3. Verzoek tot erkenning

1. Met inachtneming van de bepalingen in deze regeling wordt een erkenning afgegeven op verzoek van het bedrijf of de organisatie die de beroepspraktijkvorming wil verzorgen. Onderwijsinstellingen, studenten of andere betrokkenen kunnen met instemming van het leerbedrijf een voordracht voor erkenning indienen.
2. De aanvraag heeft betrekking op één of meerdere kwalificaties of delen daarvan.
3. Een aanvraag wordt in behandeling genomen indien dit een eerste aanvraag betreft of indien er na ongunstige beoordeling van een eerdere aanvraag sprake is van nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden. Wanneer er geen sprake is van nieuw gebleken feiten of omstandigheden dan wordt de herhaalde aanvraag afgewezen onder verwijzing naar het eerdere besluit.

Artikel 4. Beoordeling van het verzoek

1. SBB verleent de erkenning indien naar haar oordeel aan de in artikel 5 genoemde voorwaarden is voldaan.
2. Onverminderd het bepaalde in lid 1 kan SBB op grond van zwaarwegende redenen besluiten om de erkenning niet te verlenen.
3. Aan de beoordeling van de aanvraag is het bedrijf of de organisatie verplicht zijn medewerking te verlenen.

Artikel 5. Voorwaarden voor erkenning

Het bedrijf of de organisatie wordt geacht:

1. een goede leerplaats en werkzaamheden binnen de eigen arbeidsorganisatie te bieden die behoren tot de werkprocessen van het beroep waarvoor de student wordt opgeleid;

¹ SBB kan de toetsing van buitenlandse bedrijven op de geschiktheid als leerbedrijf overlaten aan buitenlandse partnerorganisaties. Deze partnerorganisaties dienen te beschikken over een goede systematiek voor het erkennen van leerbedrijven en SBB kan aantonen dat deze systematiek dekkend is voor de wettelijke erkenningseisen.

2. voor iedere student een goede leerplaats in (sociaal) veilige omstandigheden beschikbaar te hebben²;
3. voldoende en deskundige begeleiding te bieden gericht op de student. Het leerbedrijf benoemt en faciliteert een deskundige praktijkopleider³. Het profiel voor praktijkopleider wordt hierbij als maatstaf genomen (bijlage 1);
4. bereid te zijn tot samenwerking met de onderwijsinstelling en SBB en verstrekt daartoe de benodigde informatie;
5. akkoord te gaan met de vermelding van de bedrijfs- en contactgegevens in het openbaar register leerbedrijven. Er kan sprake zijn van een onderbouwd verzoek tot uitzondering van vermelding in het openbaar register in het kader van de veiligheid van medewerkers van het leerbedrijf en/of de student. Hierbij worden de adresgegevens niet vermeld. De beoordeling om deze uitzondering toe te passen ligt bij SBB.

De eisen die aan een leerplaats en aan de begeleiding worden gesteld, kunnen afhankelijk zijn van de bijzondere eisen per kwalificatie waarvoor de erkenning wordt verleend (bijlage 2).

Artikel 5a. Aanvullende voorwaarden collectieve leerbedrijven

1. Een collectief leerbedrijf is een samenwerking in het kader van opleiden van individuele leerbedrijven.
2. Een collectief leerbedrijf voorziet in bpv-werkzaamheden op de eigen locatie wanneer individuele leerbedrijven aantoonbare belemmerde toegang bieden tot bpv-werkzaamheden onder invloed van wet- en regelgeving of veiligheid en/of wanneer bepaalde variatie in werkzaamheden onvoldoende voorkomt in de werkelijke beroepspraktijk van het individuele leerbedrijf.
3. Een collectief leerbedrijf moet voldoen aan de voorwaarden voor erkenning als leerbedrijf zoals vermeld in artikel 5 lid 1 tot en met lid 5 van de regeling erkenning leerbedrijven.
4. De erkenning van een collectief leerbedrijf mag niet leiden tot oneerlijke concurrentie met reguliere erkende leerbedrijven.
5. De leerbedrijven die gebruik maken van een collectief leerbedrijf hebben in alle gevallen de status van erkend leerbedrijf op basis van de regeling erkenning leerbedrijven.

Artikel 5b. Aanvullende voorwaarden vmbo

1. Een erkend leerbedrijf voor het vmbo moet voldoen aan de voorwaarden voor erkenning als leerbedrijf zoals vermeld in artikel 5 van de regeling erkenning leerbedrijven.
2. Aanvullend gelden voor het erkend leerbedrijf de voorwaarden van artikel 2.64 van het Uitvoeringsbesluit van de Wet op het voortgezet onderwijs, waaronder in ieder geval de volgende voorwaarden:
 - a. op de leerwerkplek kunnen door een onderwijsinstelling vastgestelde praktijkopdrachten worden uitgevoerd, waarbij elke praktijkopdracht als zodanig in één bedrijf of organisatie kan worden uitgevoerd. Het bedrijf of de organisatie is bereid om de vmbo-leerling de vereiste praktijkopdrachten te laten uitvoeren en het werk en het stageverslag te bespreken en te beoordelen;
 - b. het productie- of dienstverleningsproces is technisch en organisatorisch voldoende gevarieerd en kan vmbo-leerlingen goed praktijkmateriaal bieden en hen gedegen opleiden; de leerwerkplek past binnen de dagelijkse bedrijfsvoering;
 - c. het bedrijf of de organisatie is geschikt voor de betrokken leeftijdsgroep, onder meer waar het gaat om de ruimte om te leren of fouten te maken, en de praktijkopleider kan de vmbo-leerling zowel werkinhoudelijk als pedagogisch-didactisch begeleiden.

Artikel 5c. Aanvullende voorwaarden pro/vso

1. Een erkend leerbedrijf voor het pro en/of vso moet voldoen aan de voorwaarden voor erkenning

² De leerplaats dient te voldoen aan de wettelijke eisen voor veiligheid en is gevrijwaard van omstandigheden waardoor de persoonlijke belangen van een student kunnen worden geschaad, waaronder in elk geval maar niet uitsluitend begrepen: omstandigheden waarbij sprake is van (seksuele) intimidatie, discriminatie, agressie, pesten en/of geweld. De werkgever spant zich in omstandigheden waarbij arbeids-, gezondheids- milieu en veiligheidsrisico's optreden te voorkomen.

³ De praktijkopleider wordt ook wel aangeduid als o.a. leermeester, werkbegeleider of stageopleider. De praktijkopleider kan bepaalde taken in goede afstemming ook delegeren aan een collega praktijkopleider of werkbegeleider met de juiste competenties. Ook in een cluster van leerbedrijven of samenwerkingsverband. De eindverantwoordelijkheid voor de begeleiding en opleiding in de beroepspraktijk blijft bij de praktijkopleider.

als leerbedrijf zoals vermeld in artikel 5 van de regeling erkenning leerbedrijven.

2. Aanvullend gelden voor het erkend leerbedrijf de volgende voorwaarden:
 - a. het bedrijf of de organisatie kan deskundige begeleiding bieden die past bij de extra ondersteunings- en begeleidingsbehoefte van de leerling
 - b. op de leerplaats is de mogelijkheid om afspraken op maat te maken zoals arbeidstijden, verwachtingen, zelfstandigheid en werkdruk.

Artikel 6. Verlenen van de erkenning

1. Uiterlijk tien werkdagen na dagtekening van het verzoek als bedoeld in artikel 3 lid 1 beslist SBB over de verlening van de erkenning en maakt dit aan het bedrijf of de organisatie bekend. Overschrijding van deze termijn is in uitzonderlijke gevallen toegestaan en dient in de beslissing te worden gemotiveerd.
2. De erkenning wordt verleend voor één of meerdere kwalificaties of delen daarvan.
3. De erkenning wordt verleend op vestigings- en/of afdelingsniveau.
4. Van de beslissing als bedoeld in het eerste lid wordt het bedrijf of de organisatie schriftelijk binnen 20 werkdagen na dagtekening van het verzoek tot erkenning in kennis gesteld. Indien de erkenning niet wordt verleend worden de redenen vermeld.
5. De erkenning vervalt van rechtswege als het leerbedrijf gedurende een aaneengesloten periode van vier jaar geen beroepspraktijkvorming heeft verzorgd.

Artikel 7. Herbeoordelen van de erkenning

1. SBB zorgt ervoor dat bedrijven en organisaties die de beroepspraktijkvorming verzorgen eenmaal in de vier jaar worden beoordeeld aan de hand van de voorwaarden zoals genoemd in artikel 3 en 5, 5a, 5b en 5c. Indien daartoe door bijzondere omstandigheden aanleiding bestaat, kan controle frequenter plaats vinden.
2. SBB handhaaft de erkenning bij een gunstige beoordeling op grond van het eerste lid.

Artikel 8. Intrekken van de erkenning

1. SBB kan besluiten tot intrekking van de erkenning, indien naar haar oordeel:
 - a. niet langer wordt voldaan aan de voorwaarden zoals genoemd in artikel 3 en 5, 5a, 5b en 5c, die aan het besluit tot erkenning ten grondslag hebben gelegen;
 - b. omstandigheden optreden waardoor de persoonlijke belangen van een student worden geschaad, waaronder in elk geval maar niet uitsluitend begrepen: omstandigheden waarbij sprake is van (seksuele) intimidatie, discriminatie, agressie, pesten en/of geweld en omstandigheden waarbij arbeid -, gezondheid -, milieu - en veiligheidsrisico's optreden.
 - c. andere zwaarwegende omstandigheden optreden, waaronder in elk geval maar niet uitsluitend begrepen: faillissement van het leerbedrijf of maatregelen in het leerbedrijf door een toezichthoudende instantie⁴ op het leerbedrijf, waardoor de erkenning in redelijkheid niet kan worden gehandhaafd.
2. Van intrekking van de erkenning wordt het leerbedrijf schriftelijk onder opgave van redenen door SBB op de hoogte gebracht.
3. SBB heeft het recht om, wanneer zij het voornemen heeft om een besluit te nemen tot intrekking van de erkenning, in afwachting van de beoordeling en het definitieve besluit over de intrekking van de erkenning, de erkenning bij schriftelijk gemotiveerd besluit te schorsen.

Artikel 9. Dienstverlening

Het leerbedrijf ontvangt ondersteuning van SBB bij het vervullen van de rol als leerbedrijf. Ondersteuning is gericht op het verhogen van de kwaliteit van de leeromgeving en van het praktijkleren.

⁴ Toezichthoudende organisatie op het leerbedrijf, zoals de Nederlandse Arbeidsinspectie of milieudienst.

Artikel 10. Bezwaar

Indien de erkenning geweigerd, geschorst of ingetrokken wordt kan het bedrijf of de organisatie tegen de beslissing als bedoeld in de artikelen 6 lid 1 en 8 lid 1 en 3 binnen 6 weken na dagtekening van de beslissing bezwaar maken bij SBB. Op de bezwaarprocedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Artikel 11. Onvoorziene omstandigheden

In alle gevallen waarin deze regeling niet voorziet beslist SBB.

Artikel 12. Inwerkingtreding

1. Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 augustus 2024.
2. Met de inwerkingtreding van deze regeling wordt het Reglement erkenning leerbedrijven SBB van 29 juni 2023 ingetrokken.
3. Deze regeling kan worden aangehaald als 'Regeling erkenning leerbedrijven SBB'.

Artikel 13. Wijzigingen

Wijzigingen in de regeling worden vastgesteld door het bestuur van SBB en ter goedkeuring aangeboden aan de Minister van OCW.

BIJLAGE 1 - MODEL PROFIEL PRAKTIJKOPLEIDER

De praktijkopleider werkt in een (leer)bedrijf dat door SBB is erkend. Hij⁵ leidt de student⁶ in de praktijk op. De praktijkopleider is het aanspreekpunt voor de student en maakt deze wegwijs in de dagelijkse praktijk.

De praktijkopleider leidt de student op en organiseert zijn leeractiviteiten. De praktijkopleider zorgt daarbij voor een zo goed mogelijke leeromgeving. De student krijgt een werkplek waar zoveel mogelijk (dagelijkse) praktijksituaties voorkomen die deze ook zal tegenkomen in het beroep waarvoor wordt opgeleid.

De praktijkopleider heeft een begeleidende en opleidende rol. Hij heeft aandacht voor de student en stuurt deze (bij) als dat nodig is. De praktijkopleider brengt vakkennis en -vaardigheden over en stimuleert de student om zich verantwoordelijk te voelen voor diens leerproces en functioneren als medewerker. De praktijkopleider motiveert de student en stemt de begeleiding op deze af. Ook let de praktijkopleider op de concrete voortgang van het leerproces van de student.

De praktijkopleider zorgt voor een (sociaal) veilige leeromgeving voor de student. Hij zorgt dat de student instructie rondom veilig werken krijgt en uitvoert, zoals vastgelegd in de wettelijke eisen en Arbeidswetgeving over veiligheid. De praktijkopleider geeft het goede voorbeeld.

Verantwoordelijkheidsgevoel, organisatietalent en het gevoel om met mensen te werken zijn onmisbaar voor een praktijkopleider. Naast het contact met de student onderhoudt de praktijkopleider contact met de bpv-begeleider (de begeleider van de student vanuit de opleiding/school) en de adviseur praktijkleren van SBB.

De adviseur praktijkleren van SBB adviseert de praktijkopleider over diens rol tijdens de stageperiode. Verder is de adviseur praktijkleren klankbord voor de praktijkopleider als het gaat om de invulling van diens rol. Ook helpt de adviseur praktijkleren de praktijkopleider bij het promoten van het opleiden in de praktijk en het stagebeleid in het leerbedrijf.

Overzicht kerntaken en werkprocessen

1. Organiseert het leerproces van de student in de praktijk
 - 1.1 Voert met de student het selectiegesprek
 - 1.2 Maakt een inwerkprogramma
 - 1.3 Stelt de beginsituatie en leerbehoefte van de student vast
 - 1.4 Bepaalt in overleg met de student de leeractiviteiten
 - 1.5 Stelt een praktijkleerplan op
 - 1.6 Onderhoudt contacten met de bpv-begeleider van school en de adviseur praktijkleren van SBB
2. Leidt de student op in de praktijk
 - 2.1 Leidt de student op de werkvloer op
 - 2.2 Bewaakt en stuurt het leerproces van de student
 - 2.3 Voert begeleidings- of voortgangsgesprekken met de student
 - 2.4 Beoordeelt de voortgang in het leerproces van de student
 - 2.5 Evalueert de bpv-periode

Voor de praktijkopleider zijn de volgende competenties van belang:

Aansturen

- Stemt de manier van opleiden af op de taakvolwassenheid en leerstijl van de student
- Houdt in de gaten of de student functioneert volgens de gemaakte afspraken en geeft duidelijke instructies als de student niet aan de verwachting (dreigt) te voldoen

Begeleiden

- Stimuleert en coacht de student
- Geeft de student heldere en constructieve feedback
- Motiveert de student door hem in meer of mindere mate sociaal-emotioneel te ondersteunen

⁵ Daar waar in de tekst hij/hem staat wordt ook zij/haar/hen/hun bedoeld.

⁶ Het begrip 'student' dient hier breed geïnterpreteerd te worden. Het kan een jongere zijn die voor het eerst een pro-, vso-, vmbo- of mbo-opleiding volgt (initieel onderwijs), maar ook iemand die bijvoorbeeld voor om- of bijscholing een (deel van een) mbo-opleiding volgt (post-initieel onderwijs).

Beslissen en activiteiten initiëren

- Beslist of de student voortgang boekt in diens leerproces
- Bepaalt op welke gebieden de student zich moet ontwikkelen

Instructies en procedures volgen

- Werkt bij het beoordelen van de voortgang van de student met toetsinstrumenten en volgens bijbehorende procedures, zodat de student een objectieve en valide beoordeling krijgt

Leren

- Evalueert de bpv-periode om verbeterpunten te signaleren en om die punten te verbeteren

Op de behoeften en verwachtingen van de 'klant' richten

- Vraagt de student wat deze wil leren tijdens de beroepspraktijkvorming en haakt daar op in

Plannen en organiseren

- Maakt in een gesprek helder welke leerdoelen behaald moeten worden
- Plant leeractiviteiten van de student
- Volgt de voortgang van het leerproces
- Besluit wanneer hij moet ingrijpen in het leerproces

Samenwerken en overleggen

- Toont interesse in de student door te luisteren, vragen te stellen en de student te observeren
- Bespreekt, na eventuele raadpleging van anderen, zijn observaties met de student
- Stimuleert de student mee te denken over de verdere invulling van diens leerproces
- Luistert naar adviezen van de bpv-begeleider van school en adviseur praktijkleren van SBB en geeft aan wat die met de adviezen doet

Vakdeskundigheid toepassen

- Legt uit hoe zaken werken, doet dit voor of laat de student nadenken over vakspecialistische zaken
- Gebruikt diens vakkennis om de student te beoordelen
- Bekijkt informatie van het opleidingsinstituut, de wensen van de student en de mogelijkheden binnen het leerbedrijf om na te gaan op welke manier de leerdoelen behaald kunnen worden
- Observeert de student aan de hand van de beoordelingscriteria en geeft een waardering aan deze observaties.

BIJLAGE 2 - SECTORALE AANVULLINGEN ERKENNINGSREGELING LEERBEDRIJVEN

Onderwijs en bedrijfsleven in de besturen van de kenniscentra hebben voor 1 augustus 2015 voor leerbedrijven sectorale aanvullingen vastgesteld. Deze aanvullende bepalingen zijn door het bestuur van SBB overgenomen bij de vaststelling van de erkenningsregeling voor leerbedrijven van SBB en geactualiseerd op 13 juni 2024. De volgende sectorale aanvullingen voor leerbedrijven zijn van toepassing vanaf 1 augustus 2024:

Sectorale aanvullingen voor erkenning m.b.t. voldoende en deskundige begeleiding¹ (Artikel 5. Lid 3.)

Sector	Aanvulling
Voedsel, groen en gastvrijheid	De praktijkopleider heeft aantoonbaar (diploma, certificaat of ervaring) de deskundigheid en/of het vakinhoudelijk niveau dat minimaal gelijkwaardig is aan de opleiding van de student. Ook kan de praktijkopleider aantoonbaar (diploma, certificaat of ervaring) de begeleiding van de student verzorgen. ¹
Zakelijke dienstverlening en veiligheid	Praktijkopleiders dienen hun begeleidings- en beoordelingscompetenties (mede) te hebben verworven, of alsnog binnen een afgesproken termijn te verwerven door het volgen van een ten behoeve van de sector ontwikkelde en verzorgde training. ¹
Techniek en gebouwde omgeving	De praktijkopleider is door aantoonbare scholing voorbereid op de rol als praktijkopleider in de bouw en infra, waarbij expliciet aandacht is voor het begeleiden en beoordelen van studenten in wisselende teams, op wisselende werkplekken met nadruk op veiligheid. De praktijkopleider houdt de deskundigheid als praktijkopleider – gericht op begeleiding en beoordeling van studenten in wisselende teams, op wisselende werkplekken met nadruk op veiligheid – bij door middel van nascholing, intervisie of anderszins. Hiertoe houdt deze een portfolio bij. ¹
Handel	De praktijkopleider heeft aantoonbaar (diploma, certificaat of ervaring) de deskundigheid en/of het vakinhoudelijk niveau voor de begeleiding van de student. ¹
Voedsel, groen en gastvrijheid	De praktijkopleider heeft aantoonbaar (diploma, certificaat of ervaring) de deskundigheid en/of het vakinhoudelijk niveau dat minimaal gelijkwaardig is aan de opleiding van de student. Ook kan de praktijkopleider aantoonbaar (diploma, certificaat) de begeleiding van de student verzorgen. ¹
Mobiliteit, transport, logistiek en Mari-tiem	De praktijkopleider heeft aantoonbaar (diploma, certificaat of ervaring) de deskundigheid en/of het vakinhoudelijk niveau dat minimaal gelijkwaardig is aan de opleiding van de student. ¹
Specialistisch vakmanschap	De praktijkopleider heeft aantoonbaar (diploma, certificaat of ervaring) de deskundigheid en/of het vakinhoudelijk niveau dat minimaal gelijkwaardig is aan de opleiding van de student. ¹
ICT en creatieve industrie	De praktijkopleider heeft aantoonbaar (diploma, certificaat of ervaring) de deskundigheid en/of het vakinhoudelijk niveau dat minimaal gelijkwaardig is aan de opleiding van de student. ¹

¹ **SBB beheert de lijst met de relevante erkende opleidingscodes per sectorale aanvulling**

Tabel 1. Overzicht sectorale, aanvullende voorwaarden voldoende en deskundige begeleiding

Sectorale aanvullingen m.b.t. aanvullende (wettelijke) eisen

Zakelijke dienstverlening en veiligheid	Het leerbedrijf is op basis van de Wet Particuliere Beveiligingsorganisaties en Recherchebureau een toegelaten particuliere beveiligingsorganisatie in Nederland die beschikt over een geldige ND, BD of PGW vergunning van de Dienst Justis of voert op basis van andere Nederlandse wet- of regelgeving in het Koninkrijk der Nederlanden beveiligingswerk uit. Deze geldige vergunning (c.q. het uitvoeren van beveiligingswerkzaamheden) moet tenminste 1 jaar voorafgaand aan aanvraag voor de erkenning als leerbedrijf zijn ingegaan. Toegelaten particuliere alarmcentrales en particuliere videotoezichtcentrales kunnen opleiden voor één van de mbo-beveiligingskwalificaties als zij ook de alarmopvolging in eigen beheer afhandelen en hiervoor vergunning hebben van de Dienst Justis. Een zzp'er kan op geen enkele manier worden erkend als leerbedrijf op grond van de bepalingen in de Regeling particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (Rpbr). In afwijking van art. 3 lid 2 van de erkenningsregeling leerbedrijven SBB waarborgt een leerbedrijf voor de MBO kwalificaties beveiliging dat alle kerntaken en werkprocessen tijdens de BPV volledig kunnen worden geleerd in de beroepspraktijk. Het leerbedrijf dat is toegelaten als particuliere beveiligingsorganisatie met een ND vergunning is aantoonbaar voor tenminste 2 verschillende opdrachtgevers eindverantwoordelijkheid voor de beveiliging. Praktijkopleiders dienen hun begeleidings- en beoordelingsvaardigheden (mede) te hebben verworven en te behouden door het volgen van ten behoeve van de sector ontwikkelde en verzorgde praktijkopleiders trainingen. Een organisatie die meer dan twee aspirant beveiligers tegelijkertijd opleidt in de beroepspraktijk beschikt over minimaal twee gecertificeerde praktijkopleiders. De praktijkopleider is opgeleid als beveiliging (of coördinator beveiliging) of gelijkwaardig conform de bepalingen uit de Rpbr (art. 5 lid 6) en heeft operationele ervaring in beveiligingswerk.
---	--

Tabel 2. Overzicht sectorale voorwaarden aanvullende (wettelijke) eisen